

Kepentingan Bahan Sastera dalam Pembelajaran Bahasa Arab Sebagai Bahasa Asing

(The Importance of Literature in Learning Arabic Language as A Foreign Language)

Rosni Samah^{1*}, Aishah Isahak², Khairul Asyraf Mohd Nathir³
Mohamad Yazid Abdul Majid⁴, Mohd Adi Amzar Muhammad Nawawi⁵
Hishomudin Ahmad⁶

¹Jabatan Bahasa Arab dan Sastera Islam, Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia, Bandar Baru Nilai, 71800, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia.

Email: rosni@usim.edu.my

²Jabatan Bahasa Arab dan Sastera Islam, Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia, Bandar Baru Nilai, 71800, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia.

Email: aishah_isahak@usim.edu.my

³Jabatan Bahasa Arab dan Sastera Islam, Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia, Bandar Baru Nilai, 71800, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia.

Email: khairulasyraf@usim.edu.my

⁴Jabatan Bahasa Arab dan Sastera Islam, Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia, Bandar Baru Nilai, 71800, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia.

Email: yazidmajid@usim.edu.my

⁵Jabatan Bahasa Arab dan Sastera Islam, Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia, Bandar Baru Nilai, 71800, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia.

Email: adiamzar@usim.edu.my

⁶Jabatan Bahasa Arab dan Sastera Islam, Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia, Bandar Baru Nilai, 71800, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia.

Email: hishomudin@usim.edu.my

ABSTRAK

CORRESPONDING AUTHOR (*):

Rosni Samah
(rosni@usim.edu.my)

KATA KUNCI:

Bahasa Arab
Sastera Arab
Motivasi
Bahasa Asing
Kosa kata Bahasa Arab

KEYWORDS:

Arabic language
Arabic literature
Motivation
Foreign language
Arabic vocabulary

Pembelajaran bahasa Arab di Malaysia lebih menumpukan sudut kemahiran bahasa yang mempunyai sukatan berhubung dengan komunikasi. Buku teks mengemukakan tajuk-tajuk berhubung dengan komunikasi semasa. Petikan sastera kurang mendapat tempat di dalam sukatan tersebut yang menyebabkan pelajar tidak berminat dengan sastera Arab dan juga menganggapnya subjek yang sukar dipelajari. Dalam pembelajaran bahasa English sebagai bahasa kedua atau asing, bahan sastera dimasukkan ke dalam sukatan bagi menarik minat pelajar dan membantu dalam penguasaan bahasa yang baik. Tujuan kajian ini ialah melihat persepsi pelajar terhadap kepentingan bahan sastera dalam pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing. Kajian ini menggunakan borang soal selidik bagi mendapatkan data. Sampel dipilih daripada Kumpulan pelajar yang telah mengambil beberapa kursus sastera Arab. Dapatan kajian ini menunjukkan sampel kajian menyatakan kepentingan bahan sastera dalam pembelajaran dan pengajaran bahasa Arab untuk menyuntik minat dan

CITATION:

Rosni Samah et al. (2023). Kepentingan Bahan Sastra dalam Pembelajaran Bahasa Arab Sebagai Bahasa Asing. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 8(10), e002559. <https://doi.org/10.47405/mjssh.v8i10.2559>

motivasi belajar bahasa, serta membantu dalam penguasaan bahasa Arab dari sudut penguasaan kosa kata, frasa, gaya bahasa dan kefahaman dan templat bahasa untuk ungkapan. Kajian ini mencadangkan supaya dimasukkan bahan sastra dalam sukatan bahasa Arab untuk membantu pelajar dalam peningkatan kemahiran.

ABSTRACT

Learning Arabic in Malaysia focuses on language skills that have connected to communication. Textbooks are normally used to current situations for communication. Literature, however, is not included in Arabic language curriculum which causes students not to be interested in Arabic literature and they consider it as a difficult subject to learn. In learning English as a second or foreign language, literature has been included in curriculum to attract students' motivation and help them to mastery language skills. The purpose of this study is to examine the students' perception on the importance of literature in learning Arabic as a foreign language. This study uses the instruments of questionnaire to obtain data. The sample was selected from a group of students who had taken several Arabic literature courses. The findings of this study show that there is the importance of including literature in the Arabic curriculum to inject motivation to learn, as well as helping in the mastery of the Arabic language skills, such as mastery of vocabulary, phrases, language style, comprehension, and language templates for expression. This study suggests that literature should be included in the Arabic language curriculum to help students improve their motivation and language skills.

Sumbangan/Keaslian: Kajian ini menyumbang kepada literatur sedia ada tentang kepentingan penggunaan bahan sastra dalam pengajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing.

1. Pengenalan

Pembelajaran bahasa Arab di Malaysia berasaskan kepada sumber buku teks yang digubal khusus oleh *stakeholder* (pemegang taruh) masing-masing dengan sukatan yang telah digariskan bagi mencapai objektif yang disasarkan. Sukatan ini mempunyai kepelbagaian pendekatan dan variasi penampilan. Dalam sukatan buku teks bahasa Arab ini, bahan sastra tidak mendapat tempat untuk didedahkan kepada pelajar. Sedangkan dalam pembelajaran bahasa lain, bahan sastra dimasukkan ke dalam sukatan buku teks.

Banyak kajian lepas dalam bidang pembelajaran bahasa lain, menunjukkan keberkesanan penggunaan bahan sastra dalam membantu pelajar meningkatkan penguasaan kemahiran bahasa. Tujuan kajian ini ialah untuk melihat persepsi pelajar terhadap kepentingan bahan sastra dalam pembelajaran bahasa Arab untuk bukan penutur jati. Borang soal selidik digunakan bagi mendapat data kajian. Dapatan ini menunjukkan kepentingan bahan sastra dalam pembelajaran bahasa Arab untuk meningkatkan penguasaan bahasa.

Dari sudut penyampaian pula, proses pembelajaran banyak bergantung kepada guru yang memainkan peranan penting dalam menghabiskan sukatan dan buku teks. Pelajarnya pula mampu lulus dalam peperiksaan dengan baik tetapi lemah dalam penguasaan kemahiran bahasa. Ini jelas dapat dilihat dalam beberapa kajian yang telah dijalankan oleh penyelidik bahasa Arab yang berbentuk tesis mahupun artikel jurnal. Begitu juga kelemahan ini dapat dilihat pada keputusan peperiksaan tahdid mustawa (penentuan tahap) bagi pelajar-pelajar yang hendak memasuki universiti Al Azhar ([Izzah Syakirah & Rosni, 2020](#)). Antara isu yang sentiasa mendapat tempat dalam kalangan penyelidik ialah kurang penggunaan strategi belajar dalam kalangan pelajar dan kurang berminat ([Abdul Razif, Yaakob & Muhammad Harun, 2021](#)). Kekurangan penggunaan strategi dan kurang berminat menyebabkan mereka menjadi pasif dan lemah dalam penguasaan bahasa Arab ([Rosni, 2014](#)).

Kajian [Asmuni et al. \(2020\)](#) menunjukkan pelajar universiti lemah dalam penguasaan kosa kata dalam bidang politik dan ekonomi. Dapatan yang sama dikemukakan oleh [Zainur Rijal et al. \(2020\)](#) yang menjalankan kajian sekali lagi kepada pelajar-pelajar universiti. Hasil kajian menunjukkan bahawa tahap penguasaan kosa kata pelajar berada pada tahap sederhana.

Guru-guru bahasa Inggeris sebagai bahasa kedua/asing (ESL/EFL) telah menggabungkan pendekatan yang lebih kepada komunikatif bagi menjadikan pelajar lebih berdikari dan lebih sedar tentang proses pembelajaran serta membolehkan mereka berfikir secara logik dan kritis. Memasukan sukatan sastera dalam kurikulum telah menjadi subjek yang diminati ramai guru, pendidik dan penyelidik ESL/EFL serta membuktikan keberkesanan sastera dalam pembelajaran bahasa kedua ([Barzani, 2020](#)).

Bertitik tolak dari permasalahan kurang penggunaan strategi, kurang, motivasi dan kelemahan penguasaan bahasa yang dihadapi dalam pembelajaran bahasa Arab serta cadangan penggunaan bahan sastera dari bahasa Inggeris yang dapat meningkatkan penguasaan bahasa, kajian ini cuba melihat persepsi pelajar tentang kepentingan bahan sastera untuk dimasukkan dalam sukatan pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing.

1.1. Permasalahan Kajian

Isu pembelajaran bahasa Arab telah dibincangkan oleh kajian-kajian sebelum ini sejak tahun 1990an lagi. Isu utama yang diutarakan ialah kelemahan pelajar dalam penguasaan kemahiran bahasa Arab. Isu ini turut dibincangkan selepas tahun 2000 dan sehingga sekarang. [Rosni \(2009\)](#) mengutarakan beberapa isu utama. Antaranya ialah kelemahan pelajar menguasai kemahiran bahasa Arab, kaedah pengajaran, sukatan, buku teks dan sikap pelajar. Kelemahan ini membawa kepada kelemahan membina ayat dalam kalangan pelajar ([Rosni, 2012](#)). Begitu juga [Abdul Razif et al. \(2017\)](#) menyenaraikan beberapa isu dalam pembelajaran bahasa Arab. Antaranya ialah keupayaan guru dalam penggunaan bahasa Arab, pedagogi guru, motivasi guru, bahan bantu mengajar dan persekitaran pembelajaran.

Kelemahan ini dapat dicerapi oleh penyelidik seperti kajian yang dijalankan oleh [Zainur Rijal et al. \(2016\)](#) yang menunjukkan bahawa pelajar di peringkat Sijil Tinggi Agama Malaysia (STAM) mempunyai tahap yang menurun dalam memahami kosa kata utama dalam buku-buku teks yang dipelajari termasuklah buku teks sastera. Kajian [Izzah Syakirah dan Rosni \(2020\)](#) menunjukkan pelajar yang berada di peringkat STAM lemah

dalam penguasaan kosa kata dalam buku-buku sukatan yang dipelajari terutamanya yang berkaitan dengan sastera.

Dalam kalangan pelajar universiti pula, [Abdul Razak dan Samah \(2018\)](#) menjelaskan bahawa pelajar di peringkat universiti juga kurang penguasaan kosa kata yang menyebabkan mereka menghadapi masalah dalam mengikuti kursus-kursus dalam bahasa Arab termasuklah kursus-kursus sastera Arab. Kajian [Rosni et al. \(2023\)](#) menunjukkan bahawa pelajar universiti masih lemah menguasai kosa kata dalam bidang sastera Arab.

Dapatan yang diperoleh melalui beberapa kajian lepas menunjukkan pelajar tidak berminat dengan bahan sastera. Dapatan kajian [Mohamad dan Sulong \(2016\)](#) menunjukkan kebanyakan sampel kajian mereka yang terdiri dari pelajar universiti awam tidak berminat membaca novel dalam bahasa Arab. Dapatan kajian [Radzi et al. \(2017\)](#) pula menunjukkan bahawa bahan sastera tidak menjadi pilihan kepada sampel kajian yang terdiri daripada pelajar beberapa buah universiti awam. Begitu juga kajian [Harun Baharudin \(2017\)](#) menunjukkan pelajar kurang menggunakan strategi menterjemah novel kerana mereka kurang membaca novel yang merupakan bahan sastera.

Kajian [Nursafira Lubis et al. \(2022\)](#) menunjukkan bahawa responden bersetuju tentang penggunaan novel dalam bahasa Arab masih berada pada tahap sederhana dengan tidak meluas dan serius. Novel tidak dijadikan rujukan utama dalam pembelajaran bahasa Arab disebabkan oleh beberapa faktor utama seperti kurang motivasi dan minat dalam kalangan pelajar serta tiada pendedahan. Bagi mengatasi permasalahan ini [Rosni et al. \(2020\)](#) telah mencadangkan beberapa aktiviti guru bagi menarik minat pelajar mempelajari bahasa dan sastera Arab.

Justeru itu, kajian ini cuba mengkaji persepsi pelajar tentang kepentingan bahan sastera dalam pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing bagi membantu penguasaan kosa kata dan frasa dalam kalangan pelajar. Begitu juga bahan sastera merupakan bahan yang dapat menarik minat mereka. Bahan sastera mengandungi unsur-unsur emosi dan penceritaan yang dapat menarik minat pelajar untuk menguasai kosa kata dan frasa serta dapat mengekalkan momentum terus membaca. Melalui bahan sastera juga mereka akan dapat menguasai frasa dalam pelbagai situasi ungkapan seperti penceritaan, emosi, persekitaran, perlambangan, penceritaan, deskriptis, retorik dan peribahasa.

Persepsi ini dikaji daripada pelajar yang telah mempelajari Bahasa Arab di peringkat sekolah yang melayakkan mereka memiliki sijil memasuki universiti serta mereka juga merupakan pelajar yang berjaya di peringkat universiti yang telah mengambil beberapa kursus sastera Arab. Mereka merupakan calon yang layak dan sesuai untuk mendapatkan data kajian ini. Objektif kajian ini bertujuan mengenal pasti persepsi pelajar terhadap kepentingan bahan sastera dalam proses pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing.

2. Sorotan Literatur

Sukatan bahasa Arab yang ada pada hari ini lebih berfokus kepada bahasa komunikasi berbentuk pembinaan ayat bagi menerangkan situasi dan kefahaman petikan. Petikan yang dimuatkan dalam buku teks sepi daripada bahan-bahan sastera yang boleh membantu pelajar menguasai templat bahasa dalam menggambarkan situasi. Kesenian bahan sastera dalam buku teks ini berkemungkinan tanggapan yang mengatakan bahan

sastera terlalu tinggi dan sukar difahami oleh pelajar. Ini berlaku kerana kita terpengaruh dengan sukatan Arab dalam pembelajaran sastera. Sebaliknya kita perlu menyesuaikan bahan sastera dalam sukatan untuk pembelajaran pelajar bukan penutur jati.

Sukatan Bahasa Arab lebih tertumpu kepada kemahiran bahasa. Sukatan untuk kemahiran bahasa adalah seperti di peringkat sekolah mahupun institusi pengajian tinggi. Sukatan ini tidak mempunyai kursus sastera Arab kerana ia tertumpu kepada kemahiran penguasaan bahasa Arab sahaja. Kursus-kursusnya lebih kepada bahasa dan ilmu bahasa. Terdapat juga dalam sukatan ini kemahiran membaca yang tidak dipilih tajuk-tajuknya daripada bahan sastera. Sebaliknya tajuk-tajuk kemahiran membaca ini lebih kepada realiti persekitaran komunikasi.

Sukatan Bahasa Arab yang mengandungi subjek-subjek bahasa dan sastera Arab adalah seperti sukatan Dini dengan subjek al-Adab wa al-Balaghah, sukatan STAM yang mempunyai subjek Tarikh al-Adab wa al-Nusus serta beberapa jabatan Bahasa Arab di kolej atau institusi pengajian tinggi swasta dan kerajaan. Di peringkat pengajian tinggi, pengajian sastera Arab dibahagikan kepada beberapa kursus secara terperinci mengikut pembahagian yang mashur di negara-negara Arab.

Sukatan pembelajaran Bahasa Arab secara umumnya dapat dibahagikan kepada dua kategori. Kategori pertama adalah sukatan yang memasukkan subjek sastera Arab. Sukatan ini sudah tentu mempunyai subjek-subjek sastera sama ada banyak atau sedikit. Terdapat juga sukatan yang hanya mengambil tajuk-tajuk tertentu sahaja mengikut pilihan. Kebanyakannya menggunakan sukatan sastera yang ditawarkan kepada pelajar Arab di negara Arab.

Kategori kedua merupakan sukatan yang sepi daripada bahan sastera kerana ia dirangka khusus untuk kemahiran bahasa. Petikan kefahaman terdiri daripada situasi pilihan untuk berkomunikasi. Ia dibahagikan kepada beberapa peringkat seperti peringkat permulaan, pertengahan dan peringkat tinggi. Sukatan pada peringkat tinggi kebiasaannya mempunyai petikan tentang isu-isu tertentu seperti ekonomi, politik, sukan, kemasyarakatan dan kesihatan.

Menyentuh tentang peranan dan kedudukan sastera dalam platform pengajaran bahasa secara amnya, [Lazar \(1993\)](#) mengutarakan pandangan bahawa sastera sebagai satu kemestian dan berkesan dalam proses pembelajaran bahasa. Menurut [Brian and Helen \(2000\)](#) penggabungan sastera dalam sukatan bahasa-bahasa kedua atau asing akan dapat meningkatkan kecekapan bahasa, kesedaran budaya, pemikiran kreatif dan kritis serta motivasi.

Pengenalan teks sastera dalam mengembangkan bahasa kedua telah diakui dalam dekad yang lalu oleh ramai profesional pengajaran bahasa Inggeris untuk pelbagai faedahnya, serta menjadi pendekatan yang inovatif untuk pelajar mempelajari bahasa secara semula jadi ([Littlewood, 2000](#)). Begitu juga sarjana, seperti [Rew dan Moon \(2013\)](#), telah menyatakan bahawa kegunaan bahan sastera mempunyai kapasiti untuk merangsang pelajar berkongsi idea dalam konteks bilik darjah sambil memperoleh perkaitan antara teks dan konteks kehidupan sebenar. Menurut [Lok Raj Sharma et al. \(2022\)](#) dengan membaca bahan sastera, pelajar boleh mengembangkan perbendaharaan kata, memperoleh pemahaman yang lebih mendalam tentang tatabahasa dan sintaksis, serta belajar tentang cara yang berbeza untuk menyatakan idea dan emosi.

[Al-Dajani \(2019\)](#) menyatakan bahawa cara pembelajaran bahasa yang menyeronokkan adalah melalui sastera yang merupakan teras dan cerminan kepada sosiobudaya masyarakat. [Tsang et al. \(2020\)](#) pula berhujah tentang kaedah yang membantu pelajar di Hong Kong mempelajari bahasa Inggeris adalah melalui bahan sastera.

[Duff dan Maley \(1990\)](#) membentuk tiga faedah penggunaan bahan sastera dalam pengajaran bahasa, iaitu tata bahasa, pengkaedahan dan motivasi. Bahan sastera mendedahkan tata bahasa yang tepat dan bernilai kepada pelajar untuk menguasainya dalam pelbagai situasi kehidupan yang merangkumi perasaan dan realiti. Dari sudut pengkaedahan pula, bahan sastera mengemukakan peluang sebenar berinteraksi dalam kalangan pelajar kerana mereka mempunyai kepelbagaian pentafsiran dan imaginasi. Motivasi pula, memberi peluang pelajar berinteraksi dengan bahan-bahan sastera yang disukai dan menyeronokkan mereka melalui tindak balas dari pengalaman.

Berdasarkan dapatan kajian-kajian sebelum ini, dapat dirumuskan bahawa penggunaan bahan sastera dalam pembelajaran bahasa banyak memberi kesedaran kepada pelajar terhadap bahasa yang mereka pelajari, membantu mengembangkan kemahiran dan strategi belajar yang boleh diaplikasikan dalam pelbagai situasi, menambah minat dan motivasi serta menjadikan pembelajaran bahasa lebih menyeronokkan di samping dapat menimba pengalaman yang bernilai. [Rosni \(2013\)](#) mencadangkan supaya pelajar bahasa Arab dapat membaca bahan-bahan sastera untuk meningkatkan penguasaan bahasa.

Bahan sastera mempunyai nilai bahasa tersendiri. Antara objektif pembelajaran sastera untuk bukan penutur jati ialah penguasaan templat bahasa yang baik. Objektif ini agak berbeza dengan objektif bahan sastera untuk pelajar Arab yang lebih memfokuskan kepada penghayatan estetika. Bagi pelajar bukan penutur jati pula, penggunaan bahan sastera adalah untuk menguasai templat bahasa yang asli dari sudut penggunaan kosa kata, penyusunan ayat, gaya bahasa dan makna yang dikehendaki. Ini kerana sastera mempunyai gaya bahasa tersendiri yang terdiri daripada perkataan, susunan ayat dan nilai makna. Pelajar yang mampu menghafal templat bahasa sastera dan dapat menggayakannya akan dapat menguasai bahasa dengan baik.

Perkataan dalam sastera mempunyai nilai pancaindera tersendiri. Ini kerana perkataan tersebut digunakan untuk makna realiti yang berkisar di sekitar penutur tentang situasi, perasaan, kehidupan dan pengalaman. Templat ayat pula mempunyai nilai tersendiri kerana ia disusun oleh sasterawan bagi mengungkapkan makna yang menerangkan situasi tertentu. Gaya bahasa pula mempunyai nilai estetika tersendiri bagi menggambarkan makna yang diperlukan sama ada tersurat atau tersirat. Justeru itu, penggunaan bahan sastera dalam pembelajaran bahasa dapat membantu pelajar menguasai bahasa dengan baik.

[Emos Paran \(2008\)](#) menyarankan supaya bahan sastera digunakan dalam pembelajaran bahasa kerana ia merupakan sumber utama kepada bahasa dan mempunyai nilai-nilai budaya bahasa itu sendiri. Manakala [Al-Dajani \(2019\)](#) berpendapat bahawa pembelajaran Bahasa Arab sepatutnya tidak terbatas kepada kemahiran bahasa semata-mata. Bahkan ia merangkumi pengetahuan kandungan sastera yang merupakan jiwa kepada bahasa. Beliau turut mencadangkan agar bahan sastera dipilih mengikut kesesuaian tahap pelajar.

3. Metod Kajian

Kajian ini merupakan kajian tinjauan. Borang soal selidik digunakan sebagai instrumen. Tujuannya adalah untuk mengkaji persepsi pelajar yang mengambil kursus sastera Arab terhadap penggunaan bahan sastera untuk penguasaan bahasa Arab sebagai bahasa asing.

Secara umumnya, kajian tinjauan ini merupakan kaedah kuantitatif untuk mengumpul maklumat dari kumpulan responden dengan mengemukakan pelbagai soalan dalam borang soal selidik. Kaedah kajian tinjauan ini dapat memberikan sesebuah gambaran tentang sikap, pendapat, tingkah laku, atau ciri dengan mengkaji sampelnya (Creswell, 2014). Kajian ini dirancang untuk menggambarkan persepsi pelajar bahasa Arab secara kuantitatif tentang kepentingan penggunaan bahan sastera dalam pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing.

Populasi penyelidikan ini terdiri daripada pelajar bahasa Arab yang telah belajar bahasa Arab di peringkat sekolah menengah lagi dengan menggunakan sukatan bahasa Arab yang disediakan oleh pihak Kementerian Pelajaran Malaysia. Sasaran responden ialah pelajar yang mempunyai pengalaman dalam mempelajari bahasa Arab dengan menggunakan bahan sastera bahasa Arab. Mereka ialah pelajar tahun dua yang telah mengambil beberapa kursus Sastera Arab. Jumlah mereka adalah seramai 118 orang pelajar yang terdiri daripada pelajar lelaki seramai 35.5% dan pelajar perempuan seramai 64.4%.

Dari sudut kelayakan sijil pula seramai 55.5% terdiri daripada pemegang sijil STAM, 26.1% pemegang STPM, 7.6% pemegang diploma dan 10.9% pemegang lain-lain sijil termasuklah sijil Tamhidi USIM dan sijil Pusat Matrikulasi. Dari sudut pencapaian mereka dalam tahun satu pula, seramai 24.6% mendapat PNGK 2.9 ke bawah. Manakala 64.4% mendapat PNGK 3.0-3.5, dan 11% mendapat PNGK 3.51 ke atas.

Borang soal selidik diedarkan melalui *google form* bagi memperoleh data kuantitatif. Soal selidik dibina dengan merujuk kepada isu-isu yang timbul dalam penggunaan bahan sastera mengikut objektif pembelajaran sastera dan juga objektif kajian. Ramai yang beranggapan bahawa bahan sastera terlalu tinggi, kurang membantu dan tidak menarik untuk bukan penutur jati. Bahagian A dibentuk untuk mendapatkan maklumat peribadi responden yang boleh mempengaruhi data yang dikutip dalam bahagian menarik minat dan sumbangan penguasaan. Bahagian B disediakan untuk mengetahui tentang bahan sastera sendiri yang boleh menarik minat. Bahagian C pula tentang faedah daripada penggunaan bahan sastera untuk penguasaan bahasa Arab dari sudut penguasaan kosa kata, penguasaan frasa dan susunannya, gaya bahasa dan kefahaman.

Kesahan kandungan telah dilakukan dengan dilantik tiga orang pakar dalam bidang sastera bagi menilai kandungan soal selidik. Mereka mencadangkan agar soalan dibahagikan kepada dua bahagian seperti di atas. Kebolehpercayaan instrumen pula dijalankan melalui kajian rintis kepada 25 orang pelajar yang mengambil kursus sastera. Hasil analisis ini, *Alpha Cronbach* menunjukkan nilai 0.975 yang merupakan nilai sangat tinggi.

4. Hasil Kajian

Dapatan kajian ini dibahagikan kepada dua bahagian. Pertama, adalah tentang bahan sastra dari sudut tarikan minat dan sokongan untuk terus membaca. Penggunaan bahan sastra dalam pembelajaran bahasa Arab dapat menarik minat pelajar untuk membaca. Bahan sastra berbentuk prosa dan puisi mempunyai nilai emosi dan laras bahasa sendiri yang boleh menyentuh perasaan pelajar dan mendorong mereka untuk terus mendalaminya. Kajian ini mendapati persepsi pelajar adalah tinggi terhadap bahan sastra dapat menarik minat mereka seperti dijelaskan dalam [Jadual 1](#).

Jadual 1: Bahan sastra dapat menarik minat

No.	Kepentingan bahan sastra	Min	
1	Bahan teks sastra dapat menarik minat membaca	4.2458	.73887
2	Bahan puisi menarik	4.2101	.82209
3	Bahan prosa menarik	3.9496	.91918

Begitu juga bahan sastra lebih menarik berhubung dengan emosi dan diskriptis. Ia dapat membuka ruang kepada pelajar untuk beremosi bersama penulis dan membayangkan deskriptif yang digambarkan. Emosi dan gambaran ini dapat mendorong pelajar untuk terus berinteraksi sehingga selesai penceritaan. Keseronokan ini membuatkan pelajar dapat mengekalkan momentum membaca dan terus membaca serta menguasai frasa yang diungkapkan. Persepsi pelajar tentang emosi dan gambaran ini mendapat nilai min yang tinggi seperti dijelaskan dalam [Jadual 2](#).

Jadual 2: Bahan sastra berhubung emosi dan deskriptif

No.	Kepentingan bahan sastra	Min.	Sisihan piawai
1	Bahan sastra menarik berhubung dengan emosi	4.2269	.80714
2	Bahan sastra menarik berhubung dengan diskriptis	3.8824	.85546
3	Bahan sastra menjadikan lebih mencabar dan adventure	4.0508	.83561
4	Bahan sastra dapat mengekalkan momentum membaca	3.8908	.89053
5	Bahan sastra dapat mengekalkan momentum untuk terus membaca	3.8824	.93134

Kedua, adalah tentang faedah daripada penggunaan bahan sastra untuk penguasaan bahasa Arab dari sudut penguasaan kosa kata, penguasaan frasa dan susunan, gaya bahasa dan kefahaman. Bahan sastra dapat membantu pelajar menguasai kosa kata baharu dalam pelbagai makna, frasa baharu dalam pelbagai situasi, pembinaan dan gaya frasa, serta templat bahasa untuk ungkapan. Ini dapat dilihat dengan jelas persepsi pelajar yang mendapat nilai min tinggi seperti dijelaskan dalam [Jadual 3](#).

Jadual 3: Bahan sastra dapat membantu menguasai kosa kata dan frasa

No.	Kepentingan bahan sastra	Min	Sisihan piawai
1	Bahan sastra menarik minat untuk menguasai kosa kata	4.0678	.85464
2	Bahan sastra menarik minat untuk menguasai frasa	3.8739	.97036

3	Dapat membantu menguasai kosa kata baharu	4.2458	.73887
4	Dapat membantu menguasai kosa kata baharu dalam pelbagai makna	4.2101	.82209
5	Dapat membantu menguasai frasa baharu	3.9496	.91918
6	Dapat membantu menguasai susunan frasa	3.8235	.91732
7	Dapat menguasai gaya bahasa baharu	4.0000	.83362
8	Dapat membantu menguasai makna perkataan dalam pelbagai situasi	4.0588	.81609
9	Dapat membantu menguasai templat/tarkib bahasa untuk ungkapan	3.8291	.84375

Bahan sastra juga dapat membantu menguasai frasa tentang penceritaan, emosi, persekitaran, perlambangan, deskriptis, retorika dan pribahasa. Kenyataan ini menunjukkan persepsi pelajar dengan min yang tinggi seperti dijelaskan dalam [Jadual 4](#).

Jadual 4: Bahan sastra dapat membantu menguasai pelbagai frasa

No	Kepentingan bahan sastra	min	Sisihan piawai
1	Dapat membantu menguasai frasa tentang emosi	3.9664	.92912
2	Dapat membantu menguasai frasa tentang persekitaran	3.8571	.95922
3	Dapat membantu menguasai frasa tentang perlambangan/symbol	3.6303	.99886
4	Dapat membantu menguasai frasa tentang penceritaan	3.9746	.90073
5	Dapat membantu menguasai frasa tentang deskriptis	3.6975	.98768
6	Dapat membantu menguasai frasa tentang retorika	3.6303	1.00731
7	Dapat membantu menguasai frasa tentang peribahasa	3.7458	.97127

Secara keseluruhannya, penggunaan bahan sastra dapat membantu pelajar menguasai kefahaman isi kandungan bacaan secara umum dan bahan prosa serta puisi secara khusus seperti yang ditunjukkan oleh persepsi pelajar seperti dijelaskan dalam [Jadual 5](#).

Jadual 5: Bahan sastra dapat membantu menguasai kefahaman

No	Kepentingan bahan sastra	min	Sisihan piawai
1	Dapat membantu menguasai kefahaman isi kandungan	4.0336	.83293
2	Dapat membantu memahami puisi	4.0254	.89119
3	Dapat membantu memahami teks prosa	3.9661	.93308

5. Perbincangan Kajian

Hasil kajian ini menunjukkan terdapat hubungan positif yang signifikan di antara sijil memasuki universiti dengan pencapaian PNGK, hubungan positif yang signifikan di antara pencapaian PNGK dengan persepsi serta hubungan positif yang signifikan di antara sijil memasuki universiti dengan persepsi. Hubungan positif yang signifikan ini adalah untuk membuktikan bahawa sampel adalah calon yang layak dan sesuai untuk memberi pandangan dan persepsi mereka terhadap isu ini berdasarkan situasi pengalaman dan

pencapaian. Ini menunjukkan semakin tinggi pencapaian mereka semakin tinggilah hubungan signifikan terhadap persepsi yang diberikan.

Persepsi pelajar adalah tinggi terhadap kepentingan penggunaan bahan sastra dalam pembelajaran bahasa Arab yang banyak membantu dalam penguasaan bahasa dari sudut suntikan minat dan motivasi, penguasaan kosa kata, frasa dan templat ayat. Hasil kajian ini selari dengan pandangan [Duff dan Maley \(2007\)](#) yang menjelaskan bahawa bahan sastra mempunyai nilai tersendiri yang dapat menarik minat pelajar dan menjadi sumber motivasi belajar bahasa. [Clandfield dan Foord \(2006\)](#) berpendapat bahawa dalam tahun 1980an penggunaan bahan sastra dalam kelas bahasa dapat menarik minat guru. Motivasi guru ini penting bagi merangsang motivasi pelajar. Terdapat beberapa kajian lepas seperti [Brumfit dan Carter \(1991\)](#) yang menunjukkan bahawa penggunaan bahan sastra dapat menarik minat dan motivasi pelajar bahasa.

Dapatan kajian ini juga menunjukkan bahawa bahan sastra menarik berhubung dengan emosi dan diskriptis serta memberi cabaran kepada pembaca. Dapatan ini bertepatan dengan pandangan [Pulverness \(2007\)](#) yang menjelaskan bahawa bahan sastra mempunyai rahsia tersendiri kerana ia mencakupi bahagian perasaan, impian, fantasi dan pengalaman seseorang yang tidak terdapat dalam teks lain.

Bahan sastra yang sarat dengan ungkapan dan frasa dapat membantu penguasaan bahasa pelajar dari sudut penguasaan kosa kata baharu dalam pelbagai makna dan situasi serta frasa baharu dalam pelbagai situasi, pembinaan dan gaya frasa, serta templat bahasa untuk ungkapan bagi menerangkan makna tertentu. Dapatan kajian ini memperlihatkan dengan jelas persepsi pelajar yang mendapat min tinggi. Dapatan ini bersesuaian dengan pandangan [Duff dan Maley \(2007\)](#) yang menjelaskan bahawa terdapat tiga sebab utama dalam penggunaan bahasa sastra, iaitu linguistik, metodologi dan motivasi.

Mengikut [Hedge \(1985\)](#) bahan sastra dapat membantu pelajar menguasai dan memperkembangkan pengetahuan tentang bahasa mengikut kepelbagaian kosa kata dan pembinaan frasa. [Duff dan Maley \(2007\)](#) menjelaskan dari sudut metodologi bahawa makna yang terdapat dalam bahan sastra dapat membawa keluar pemahaman, reaksi dan tafsiran yang berbeza. Ini menunjukkan kepelbagaian pendapat boleh diinspirasikan melalui bahan sastra kepada perbincangan dan perkongsian emosi yang dapat menggalakkan interaksi dalam pembelajaran.

Mengikut [Duff dan Maley \(2007\)](#) lagi bahan sastra dapat menyuntik motivasi kerana ia berkaitan dengan situasi dan tema yang penting diutarakan oleh penulis untuk ditangani dan kesan motivasi keaslian teks sastra akan meningkat apabila topik yang dibincangkan itu berkaitan dengan peribadi dan pengalaman pelajar. Tambahan pula, [Ono, Day dan Harsch \(2004\)](#) berpendapat bahawa dengan penggunaan bahan sastra, pelajar boleh membina perbendaharaan kata serta mengembangkan pemahaman tentang perkataan yang telah mereka ketahui. [Brown \(2000\)](#) menjelaskan bahawa bahan sastra dapat membantu pelajar membina tabiat membaca, dan membangunkannya terutama untuk keseronokan dan minat yang boleh meningkatkan keyakinan dan kelancaran dalam bahasa asing. Ini penting untuk motivasi pelajar yang lebih berdikari dalam mempelajari bahasa asing.

Di samping itu, mengikut [Hedge \(1985\)](#) bahan sastra juga boleh meningkatkan kemahiran membaca dan menulis kerana ia membantu pemindahan kemahiran membaca dan menulis serta strategi daripada bahasa ibunda kepada bahasa seterusnya. Melalui

pembelajaran kemahiran khusus, bahan sastra dapat meningkatkan pemahaman umum pelajar tentang bahasa dan kebolehan membaca serta menulis dalam bahasa asing. Begitu juga membantu untuk berlatih dan mengembangkan kemahiran dan strategi membaca dan menulis. Mengikut [Bamford dan Day \(2004\)](#) hasil daripada penggunaan bahan sastra terdapat peningkatan dalam kelajuan membaca dan menulis pelajar serta keyakinan diri yang dapat memberi lebih perhatian kepada keseluruhan makna bahan yang mereka baca.

[Haldun Vural \(2013\)](#) merumuskan dalam kajiannya bahawa penggunaan bahan sastra dalam bilik darjah bahasa asing dapat mendorong pelajar memahami dengan lebih baik dan meningkatkan motivasi daripada bacaan buku kursus. Justeru itu penggunaan bahan sastra menjadi rangsangan positif untuk memotivasikan pelajar, dan cara yang baik untuk meningkatkan bacaan dan kemahiran menulis.

6. Implikasi Kajian

Hasil kajian ini menunjukkan bahawa pelajar bersetuju dengan penggunaan bahan sastra yang dapat meningkatkan penguasaan bahasa dari sudut kosa kata, frasa dan bentuk pembinaan ayat baharu mengikut situasi serta dapat menyuntik motivasi. Dapatan ini bersesuaian dengan dapatan yang dikemukakan oleh [Sami Hussein Hakeem Barzani et al. \(2021\)](#) bahawa kajian lepas banyak menunjukkan penggunaan bahan sastra dalam pembelajaran bahasa dapat memberi kesan positif kepada kejayaan akademik pelajar dan meningkatkan keabadian ilmu yang dipelajari.

Bertolak daripada dapatan yang diperoleh, kajian ini mencadangkan supaya bahan sastra dimasukkan ke dalam sukatan bahasa Arab bagi membantu menyuntik minat dan motivasi, serta meningkatkan penguasaan kosa kata, frasa dan templat ayat. Di samping itu juga, bahan sastra membantu mendalami kefahaman bacaan teks dengan mempersembahkan pelbagai bentuk teks dan gaya bahasa dalam pelbagai topik yang menyentuh emosi. Pemilihan bahan sastra boleh disesuaikan mengikut tahap bahasa yang disasarkan.

Pengenalan teks sastra dalam membangunkan bahasa kedua telah diakui dalam dekad yang lalu oleh ramai profesional pengajar bahasa Inggeris kerana banyak faedahnya, serta menjadi cara inovatif untuk pelajar mempelajari bahasa secara lebih semula jadi. Dalam konteks pembelajaran bahasa Inggeris sebagai bahasa asing, [Barzani \(2020\)](#) berpendapat bahawa bahan sastra secara berkesan dapat menyebarkan budaya asing. Malah, pengkritik seperti [Newton et al. \(2018\)](#) berpendapat bahawa apabila teks sastra dikenal pasti, dipilih dan digunakan dengan sebaiknya, ia membawa potensi untuk menawarkan kandungan teks berkualiti yang boleh meningkatkan kursus bahasa dan kesedaran budaya pelajar.

[Elhaj \(2017\)](#) menjalankan kajian tentang penggunaan bahan sastra untuk pengajaran kemahiran bahasa asing yang berkesan. Tinjauan sedemikian mendedahkan bahawa teks sastra menawarkan sesi praktikal untuk guru bahasa Inggeris kerana panjang dan kemampuan mereka yang mencukupi kerana satu teks boleh bertahan satu atau dua pelajaran. Di samping itu, teks ini tidak mempunyai kerumitan yang menyebabkan pelajar boleh bekerja sendiri dan membangunkan keyakinan diri dalam mempelajari bahasa asing.

7. Kesimpulan

Sukatan pembelajaran bahasa Arab untuk penguasaan kemahiran bahasa agak sepi dari kandungan bahan sastra. Pemilihan bahan sastra tidak mendapat tempat dalam sukatan tersebut. Ramai penyelidik dan sarjana menyarankan supaya bahan sastra dijadikan bahan pembelajaran bagi meningkatkan penguasaan bahasa pelajar kerana pembelajaran bahasa hendaklah berteraskan kepada bahan bahasa yang asli terutamanya yang ditulis oleh sasterawan. Bahan sastra sudah tentu mempunyai nilai bahasa yang tinggi untuk diungkapkan dalam pelbagai situasi kehidupan.

Bahan sastra boleh dipilih dari pelbagai genre seperti bahan dari sastra kanak-kanak, teater, cerpen, novel dan puisi. Bahan-bahan sastra seperti ini membekalkan kepada pelajar templat bahasa yang mempunyai kosa kata dan gaya bahasa asli dari penutur jati. Banyak kajian yang membuktikan keberkesanan penggunaan bahan sastra dalam pembelajaran bahasa asing di samping dapat menarik minat pelajar dan memperkenalkan budaya masyarakat dalam bahasa yang dipelajari. Justeru itu penguasaan kemahiran bahasa akan dapat dikuasai dan dipertingkatkan melalui penggunaan bahan sastra.

Hasil kajian ini selaras dengan hasil kajian-kajian lepas yang menunjukkan keperluan memasukkan bahan sastra dalam sukatan pembelajaran bahasa Arab di Malaysia sebagai bahasa asing bagi menarik minat dan memotivasikan pelajar serta mendedahkan mereka kepada kepelbagaian frasa dalam pelbagai situasi. Penggunaan bahan sastra ini dapat membantu mereka menguasai kepelbagaian kosa kata dan frasa dalam pelbagai situasi ungkapan seperti penceritaan, emosi, persekitaran, perlambangan, penceritaan, deskriptis, retorik dan peribahasa. Dengan penguasaan kepelbagaian frasa ini, pelajar dapat meningkatkan penggunaan bahasa yang dipelajari yang tidak semata-mata belajar laras komunikasi sahaja.

Kelulusan Etika dan Persetujuan untuk Menyertai Kajian (*Ethics Approval and Consent to Participate*)

Para penyelidik menggunakan garis panduan etika penyelidikan yang disediakan oleh Jawatankuasa Etika Penyelidikan Universiti Sains Islam Malaysia (USIM). Semua prosedur yang dilakukan dalam kajian ini yang melibatkan subjek manusia telah dijalankan mengikut piawaian etika jawatankuasa penyelidikan institusi. Kebenaran dan persetujuan mengikuti kajian turut diperoleh daripada semua peserta kajian.

Penghargaan (*Acknowledgement*)

Penghargaan diucapkan kepada responden yang telah memberikan kerjasama dalam menjayakan kajian ini.

Kewangan (*Funding*)

Terima kasih diucapkan kepada pihak Universiti Sains Islam Malaysia yang memberi sumbangan kewangan untuk penerbitan artikel ini.

Konflik Kepentingan (*Conflict of Interest*)

Penulis melaporkan tiada sebarang konflik kepentingan berkenaan penyelidikan, pengarang atau penerbitan kajian ini.

Rujukan

- Abdul Razak, Z.R. & Samah, R. (2018). Saiz Kosa Kata Bahasa Arab dalam kalangan Pelajar di Peringkat Pengajian Tinggi: Permasalahan dan Strategi Pengajaran. *International Journal of Language Education and Applied Linguistics (IJLEAL)*, 8(2), 61-70.
- Abdul Razif Zaini, Muhammad Redzaudin Ghazali, Mohd Rufian Ismail, Noorshamsinar Zakaria, Hasmadi Hamdan, Mohamad Rushdan Hj. Azizan. (2017). *Permasalahan dalam Pengajaran Bahasa Arab di Malaysia*. <http://conference.kuis.edu.my/pasak2017/images/prosiding/pendidikan/31-DR.ABDUL-RAZIF.pdf>
- Abdul Razif Zaini, Yaakob Hasan & Muhammad Harun Husaini. (2021). Saiz Kosa Kata Bahasa Arab Dalam Kalangan Penuntut Tahun Akhir Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS). *Journal al-Irsyad*, 6(1), 606-614.
- Al-Dajani. (2019). The function of Arabic literature in Arabic language teaching: A gateway to cultural literacy. *Dirasat: Human and Social Sciences*, 46(1), 281- 293.
- Asmuni Zumrah, Nazipah Mat Shaid@Md. Said, Rosni Samah. (2020). Penguasaan Kosa Kata Bahasa Arab dalam Bidang Politik dan Ekonomi dalam Kalangan Pelajar Tahun Satu di Universiti Awam. *Sains Humanika*, 12(2), 55-60.
- Bamford, J. and Day R. R. (2004). *Extensive Reading Activities for Teaching Language*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Barzani, S. H. H. (2020). The perceptions of EFL teachers and students on the use of short stories to enhance reading comprehension. *Asian EFL Journal*, 27(3.1), 325-341.
- Brian, P. & Helen, R. T. (2000). *Teaching literature in a second language*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Brown, R. (2000). Extensive reading in the EFL class. Paper presented at the 2000 JALT Conference. Retrieved May 20, 2003, from *Extensive Reading*. <http://www.extensivereading.net/er/rbrown.html>.
- Brumfit, C. J. & Carter, R. A. (1991). *Literature and Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Clandfield, L. & Duncan, F. (2006). Teaching Materials: Using Literature in the EFL/ESL Classroom. *The Internet TESL Journal*, 10(12), 12.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Duff, A. & Maley, A. (1990). *Literature*. Oxford: Oxford University Press.
- Duff, A. & Maley, A. (2007). *Literature*. (Second edition). Oxford: Oxford University Press.
- Elhaj, A. I. (2017). *The role of short stories in developing reading skill for EFL learners*. (MA thesis). Sudan University of Science and Technology College of Graduate Studies.
- Emos Paran. (2008). The Role of Literature in Instructed Foreign Language Learning and Teaching: An Evidence-Based Survey. *Language Teaching*, 41(04), 465 – 496.
- Haldun Vural. (2013). Use of Literature to Enhance Motivation in ELT Classes. *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*, 3(4), 15-23. <http://dx.doi.org/10.13054/mije.13.44.3.4>
- Harun Baharudin. (2017). Strategi dan Teknik Terjemahan Novel Arab dalam Kalangan Pelajar Universiti. *GEMA Online® Journal of Language Studies*, 17(4), 225-245.
- Hedge, T. (1985). *Using Readers in English Teaching*. London, UK: Macmillan.

- Izzah Syakirah Maaruf & Rosni Samah. (2020). The Ability To Translate Arabic Vocabulary Among Stam Student/ Kebolehan Menterjemah Kosa Kata Bahasa Arab Dalam Kalangan Pelajar STAM. *Sains Humanika*, 12(3), 12-23.
- Lazar, G. (1993). *Literature and Language Teaching: A Guide for Teachers and Trainers*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511733048>
- Littlewood, W. (2000). Do Asian Students Really Want to Listen and Obey? *E.L.T. Journal*, 54, 31-36. <https://doi.org/10.1093/elt/54.1.31>.
- Lok Raj Sharma, Rajendra Bhattarai, Abhimanyu Humagain, Shyam Subedi & Hareram Acharya. (2022). Importance of Incorporating Literature in the Language Classroom. *Nepal Journal of Multidisciplinary Research (NJMR)*, 5(5), 59-74.
- Mohamad, A. H., & Sulong, W. M. W. (2016). Minat dan sikap pelajar baceor bahasa Arab di IPTA Malaysia terhadap bahasa Arab. *Jurnal al-Anwar*, 1(1), 21-37.
- Newton, J. M., Ferris, D. R., Goh, C. C. M., Grabe, W., Stoller, F. L., & Vandergrift, L. (2018). *Teaching English to second language learners in academic contexts: Reading, writing, listening, and speaking*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315626949>
- Nursafira Lubis Safian, Mohamad Zulfazdlee Abul Hassan Ashari & Nik Hanan Mustapha. (2022) Persepsi dan Strategi Pelajar Bukan Arab terhadap Penggunaan Novel dalam Pembelajaran Bahasa Arab. *Issues in Language Studies*, 11(1), 55-73.
- Ono, L., Day, R. R., & Harsch, K. (2004). Tips for reading extensively. *English Teaching Forum*, 42(4), 12-19.
- Pulverness, A. (2007). The Ghost at the Banquet. *English Teaching Professional*, 50, 4-6.
- Radzi, N. A. A., Mustapha, N. F., & Tok Lubok, P. (2017). Pemilihan bahan bacaan Arab dalam kalangan pelajar universiti awam. *Jurnal Kesidang*, 2, 144-153.
- Rew, S., & Moon, Y. (2013). The effects of using English drama on the learning of target expressions for primary school students. *The Journal of Asia Tefl*, 10(4), 215- 239.
- Rosni Samah. (2009). *Pendekatan Pembelajaran Kemahiran Bahasa Arab Untuk Penutur Bukan Jati*. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rosni Samah, Aishah Isahak, Khairul Asyraf Mohd Nathir, Mohamad Yazid Abdul Majid, Mohd Adi Amzar Muhammad Nawawi, & Hishomudin Ahmad. (2023). Penguasaan Kosa Kata Bahasa Arab dalam Bidang Sastera dalam Kalangan Pelajar Ijazah Sarjana Muda Bahasa Arab. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Sciences*, 6(4), 64-67.
- Rosni Samah. (2012). Pembinaan Ayat Bahasa Arab dalam Kalangan Lulusan Sekolah Menengah Agama. *GEMA Online® Journal of Language Studies*, 12(2), 555-569.
- Rosni Samah, Aishah Isahak, & Wan Azura Wan Ahmad. (2020). Amalan Guru Cemerlang dalam Pengajaran dan Pembelajaran (PdP) Bahasa dan Sastera Arab Mengikut Strategi Ibnu Khaldun. *Asia Pacific Journal of Educators and Education*, 35(1), 37-54.
- Rosni Samah. (2013). *Kaedah Penguasaan Kosa Kata Bahasa Arab Untuk Pelajar Bukan Arab*. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rosni Samah. (2014). Using SILL's Strategies among Student in Learning Arabic Language in Malaysia. *Wulfenia journal*, 21(1), 26-34.
- Sami Hussein Hakeem Barzani, Reman Sabah Meena & Hewa Fouad Ali. (2021). Integration of Literature in English Language Teaching: Learners' Attitudes and Opinions. *Canadian Journal of Language and Literature Studies*, 1(1), 27-43.
- Tsang, A., Paran, A. & Lau, W. W. (2020). The language and non-language benefits of literature in foreign language education: An exploratory study of learners' views. *Language Teaching Research*, 24(6), 211-229. <https://doi.org/10.1177/1362168820972345>
- Zainur Rijal Abdul Razak, Rosni Samah & Sulaiman Ismail. (2020). Tahap Penguasaan Kosa Kata Bahasa Arab Pelajar Universiti: Satu Kajian Korpus di Universiti Sains

Islam Malaysia. *International Journal of Language Education and Applied Linguistics*, 10(1), 71-80.

Zainur Rijal, Rosni Samah, Mohammad Fauzi Jumingan & Mohd Shahrman Abu Bakar. (2016). Kebolehan Menguasai Kosa Kata Bahasa Arab dalam Buku Teks di Kalangan Pelajar Sijil Tinggi Agama Malaysia (STAM). *International Journal of Language Education and Applied Linguistics (IJLEAL)*, 5, 33- 43.